

150th Ngwagatswalo
wa puku ya

150th

YEAR OF CHAVARUL

**TESTAMENTE YA
NTATE WA LERATO**

ya go ngwalwa ke
Mokgethwa Kuriakose Eliase Chavara

CHAVARUL

**Testamente ya Ntate
wa Lerato**

**Mokgethwa Kuriakose Elias
Chavara**

CHAVARUL

Testamente ya Ntate wa Lerato

**Mokgethwa Kuriakose Elias
Chavara**

2018

**Chavara Central Secretariat
Chavara Hills, Kakkanad, Post Box 3105
Kochi 682 030 Kerala, India**

Testamente ya Ntate wa Lerato (1868)
Kgatišo ya mathomo ka leleme la Malayalam:
Oru Nalla Appante Chavarul

Mongwadi

Mokgethwa Kuriakose Elias Chavara

Phetolelo ya Sepedi

Buddy Johannes Ntshong

Moprsta John Selemela

Rosinah Mahlo

Mogatiši

Chavara Central Secretariat

Chavara Hills, Kochi

150th Year Revised and Updated Edition

© **2018** Chavara Central Secretariat

Cover Design: Printartz, Kochi

Layout: CCS, Kakkanad

Printing: Viani Press, Kochi

Chavara Central Secretariat
Chavara Hills, Kakkanad, Post Box 3105
Kochi 682 030 Kerala, India

DIKATENG

Boineelo	7
Matseno	9

Karolo 1

Melao-keletšo go malapa	11
Lerato	11
Boikokobetšo	14
Meloko le bagwera	16
Boroto	18
Modiro wa Lerato	20
Takatšo ya Toka	22
Go tšhaba Modimo	24
Kgotlelelo	26
Dipuku tše di lokilego	27
Matšatši a Kgapeletšo	28
Mošomo wa letšatši wa ka mehla	29

Karolo 2

Kgodišo ya bana	31
Histori e kopana ya Bophelo bja Mokgethwa Kuriakose Elias Chavara	41
Thapelo ya malapa go Mokgethwa Kuriakose Elias Chavara	47
Ditiragalo tše bohlokwa bophelong bja Mokgethwa Kuriakose Elias Chavara	49

BOINEELO

Bana baka ba ba rategago,

Ka tswalo ya nama le madi, ke nna morwa wa Kuriakose Chavara wa pherishi ya Chennamkary. Ke tlišitšwe mo lefaseng ka botho bja Modimo yo maatlakamoka. Bjalo ka ge ke belegetšwe ka lapeng le, le go batswadi ba, ke tshwanelo gore ke bontšhe lerato le toka ka go le šomela go laetša tebogo. Ntle le mešomo e mmalwa e mebotse eo ke e dirilego ka kakaretšo, ga go selo se bohlokwa seo ke le diretšego sona. Ka lebaka leo, ke le neela tokomane (lengwalo) ye, yeo ke e ngwadilego ka seatla saka. Lengwalo le, le ka seke la nyamelela le ge ke hwile ke sahlwe ke legona. Ke ka lebaka leo ke le neelago maikarabelo a bohwa bjo bohlokwa bjo, lena bana baka ba Kereke ya Kainakari.

Ye ke testamente ya ka, goba lengwalo laka la mafelelo la kabo ya mahumo aka, leo ke le neelago bana bešo le maloko a lešika lešo, go tee le bana kamoka ba moya le nama. Ke rata gore se, e be seka sa ge lena le le ditlogolo tša ka. Dilo tše botse tšeo Modimo a le filego tšona ga se

fela ka lebaka la mediro ya lena e mebotse, eupša ke ka lerato le kholofelo ya bagolo ba lena. Ka fao, le swanetše go swarelela go dilo tšeo di se ke tša timela. Le dule le gopola go re ke tlile mo lefaseng ka re ge ke tloga, ka dira gore go gatišwe ditestamente tše mmalwa ka mo go kgonegago gore di dule di le gona mo malapeng a lena. Ke kgopela go re ya mathomo, yeo ke e ngwadilego ka seatla sa ka, le e notlelele ka lepokising ka kerekaneng. Ka mokibelo wa mathomo wa kgwedi engwe le engwe, le kopaneng le e bale. Ka go dira bjalo, le tla be le gopola lehu la ka, gomme seo se tla be se lekane go nkgopola.

Sa mafelelo, kgwedi engwe le engwe ge le se na go bala testament yé, le ka ntirela thapelo e kopana le re: “Morena, boloka moya wa mohlanka wa gago gare ga baloki ba gago.”

MATSENO

Lapa la go loka la Sekriste ke seswantšho sa legodimo. Lebaka le legolo la go ba gona ga lelapa ke gore bao ba lego maloko a lapa ba phele ga mmogo ba tlemilwe ke madi le lerato, bana bona ba dule ba hlompha le go theetša batswadi, ba phedišane, ba be le khutšo le Modimo ge ba dule ba tsomana le phološo e sa felego ba le maamong ao a ba swanetšego. Selo se tee seo se homotšago motho yo a hlomarwago ke mathata le ditlaišego tša lefase ke ge a dula gare ga lapa leo le nago le lerato, peakanyo le khutšo. Go kwes bohloko ge batho ba phela lapeng leo go lego thlakathlakano, go se nago kutšo, moo yo mongwe le yo mongwe a sa itshwenyego ka go direla Modimo le ka go hwetša phološo yeo sa felego.

Go bohloko kudu go phela malapeng ao a sa itshwenyego go fediša thlaka-thlakano magareng a wona! Nagana fela ka bontšhi bja malapa a bahumi, a batho ba go tsebega le a go thlomphiwa ao a thubegilego ka lebaka la go hloka khutšo! Ke makga a makae ge maitshwaro le mediro ya malapa ao a

ilego a hlola dikgakgano, a dira dibe, tshenyo e kgolo le lehu? Ge ke bona tše, ke ile ka rapela go hwetša tshedimošo ye kgethwa le khutšo ya monagano gore ke ngwale melawana ye ya go hlahla malapa go a thuša go efoga sebe le tshenyo yeo e dirwago ke thlakathlakano. Ke le kgopela ka moka ga lena gore le latele melao-keletšo yé ka maikemišetšo a magolo. Le e amogele bjalo ka dikeletšo tše di tšwago go bagolo ba lena bao le ba hlomphago bao ba sa hlwego ba phela mo lefaseng!

Karolo 1

MELAO-KELETŠO GO MALAPA

Lerato

1. "Ratanang" (Jn 13:34). Swarelanang diphoso le mafokodi a lena. Ge le dira bjalo, le tla hwetša khutšo mo lefaseng, le moputso o sa felego legodimong. Go kweša bohloko kudu go hwetša ka lapeng go hlokega khutšo makgatheng ga bana ba motho. Morena ka sebele o ile a bolela gore mmušo wo o nago le dikarogano o feleletša o wele (Mt 12:25). Le lapa la go tlala dintwa, le le hlokago kwano, le fetša le thubegile. Ge wena o palelwa go swarela bana beno diphoso, bona ba tla go swarela bjang? Ge e le gore ka moso ba tla go swarela diphoso tša gago, o thibelwa ke eng go ba swarela diphoso tša bona lehono? Ge o rata fela batho bao ba sa kago ba go dira gampe, gona o no swana le batho ba ditumelo tše dingwe le ba ditšhaba. Naa, o kgetha go tsoša mmokoboko go feta wola wa go

tsošwa ke Adama rrago rena?
Madimabe go batho bao ba tsošago
thlakathlakano gare ga malapa!

Re botšwa ka kanegelo ya mosadi o
mongwe yeo a ilego a fenywa go se
kwane le dintwa ka lapeng la
gagwe. Sathane o ile a thabela seo
gomme a tšea mosadi woo a mo iša
diheleng bjalo ka moeletši wa gagwe
a be a mofa le moputso wa gauta eo
e tletšego mokotla. Sathane a botša
mosadi eo gore o šomile ga botse ka
ge a kgonne go phethagatša seo
yena ka nnoši se mo paletšego go se
dira mengwaga e meraro!

Bo botse le ditšhegofatšo tša lapa di
bonagala ge maloko a lapa leo a
phedišana ga botse ntle le
dikgakgano. Re a tseba gore le
diphoofolo di a itefeletša go bao ba
di tshwenyago. Batho bao ba
kgonago go lebala diphošo tša ba
bangwe le go ba swarela, ke batho
ba go ba le maatla ka teng ga dipelo
tša bona le ba go itlhompha. Re
botšwa gore ka tšatši le lengwe
Kgošikgolo Constantine o be a
itshepelela mokgotheng le madira a
gagwe ge monnatsoko e mongwe a

mmatamela a mo itia ka ntlaha. Ke ge madira a gagwe a tsoma go bolaya monna eo. Kgošikgolo e ile ya ba ganetša ya re: “Ge nka dira seo le moofisiri wa ka wa mafelelo a ka kgonago go se dira, mohola wa sona ke eng? Ka go realo, monna o, ke a mo swarela, go laetša bogolo bjaka bja go kgona go swarela bjalo ka Kgošikgolo.”

2. Go išana tshekong ka melato ya setho go thuba malapa. Batho ba bantšhi bao ba ilego ba gogela ba bangwe tshekong, le ge go be go swanetše, molato o le pepeneneng, ba feditše ba itshola. Ga go thabiši go iša motho weno tshekong ge le baka se sengwe.
3. Go dira menyanya le mediro ya go keteka tša selapa ka di Sontaga le ka matšatši a kgapeletšo a Sekriste ke mokgwa o mobe wo o ka fetšago o bolaile moya wa motho. Sontaga ke letšatši la Morena. Mekgwa ye e mebe ya go se hlomphe matšatši a makgethwa e fetoša letšatši la Morena go ba la sathane. Kereke le Modimo ba ganetša gore maloko a

batho bao ba lego mahlokong ba se ke ba tla tirelong ya Kereke go tsenela ditirelo tše dingwe tša semoya ka diSontaga le ka matsatši a kgapeletšo.

4. O se ke wa itlwaetša mokgwa wa go adima tšhelete ntle le ge o gapeletšwa ke mabaka a tšhoganetšo; leka go lefela melato ya gago ka pela ka mo o kgonago. O se ke wa adimišana ka tšhelete ntle le ge o kwela motho bohloko. Tseba gore lapa le le humilego go feta a mangwe ke leo le se nago sekoloto. Ge go na le dikoloto tšeo di tlogetšwego ke batswadi le bagolo ba gago ba bangwe ge ba hlokofala, maloko a lapa a swanetše go di lefa ka pejana ka mo go kgonegago. Go se dire bjalo, ke go ikgogela kotlo ya Modimo le madimabe.

Boikokobetšo

5. O se ke wa ikgantšha ka mahumo a gago wa tšeela ba bangwe fase. Go dira seo ke go inyatšiša ka batho. Motho eo a kgantšhago mahumo a gagwe o fetša e le modiidi, e le mokgopedi. Kgoši Dafida o be a fela

a ikgantšha ka maatla le bogolo bja gagwe, gomme ka morago o ile a otlwa ka gore a welwe ke madimabe a bolwetši bjo bo wetšego bja bolaya bontšhi ba setšhaba sa gagwe (Sam 24).

6. Ithute go hlokomela tšhelete, o se e senye ge o dira meletlo le mediro. Ka ge go sa tsebe motho gore maemo ao a gago a godimo o tla a swara go fihla neng. Lebone le le tukago ga nyane eupša le tuka nako e telele le phala leo le tukago ka seetša se segolo eupša le tuka sebakanyana feela. Sehlahifi se sengwe sa go bitšwa ka la Democritus, se kile sa botšišwa go re motho o mokaone ka maitshwaro ke ofe. Yena o ile a araba ka la gore ke eo a sa itaetšego ge yena e le motho wa maemo yo a na go le tša gagwe. Seithuti se segolo se sengwe se kile sa eletša monna o mongwe yo a bego a le tlalelong ka ge a sentše mahumo a gagwe ka menyanya le meletlo e mentšhi ya lethabo. O ile a botša monna eo a re: “Ngwanešo, ge nkabe o sa ka wa tshuma makhura a lebone la gago kamoka mosegare,

nkabe bjale o kgona go le gotetša ka ge e le bošego.”

Meloko le bagwera

7. Tlogela go tsena lapa ka lapa o tsošana le ditaba. Ge o ka ineela go direng mešomo ya gago ga botse, o ka se hwetše nako ya go sepela o šunya nko ya gago mererong ya batho ba bangwe.

8. Se itlwaetše go dira dikgwerano le malapa ao a hlokago kagišo le ao a sa hlomphego Modimo. Tseba go re khutšo le kagišo ka lapeng la gago e ka se tlišwe ke bahumi, eupša ke batho ba moloko bao ba nago le kagišo gomme ba tšhabago Modimo. Ke malapa a mantšhi ao a ilego a kwa bohloko goba a thubega ka lebaka la go itswalanya le meloko ya bona e mebe ya bahumi.

Nageng ya Fora go be go na le monna eo a nago le morwa o tee. O ile a dira ka maatla go re morwa eo a nyalane le morwedi wa mokgomana o mongwe. Seo se ile sa phethagala, gomme mahumo kamoka a lapa la monna eo a ile a neelwa morwa eo

go thabiša ba gabo ngwetši. Ka morago ga sebakanyana, ba ga bo mosadi eo wa morwa ba thomile go nyatša rrago mokgonyana kage ba re ke wa maemo a fase, gomme ba mo raka ka mo ga gagwe. Monna eo o ile a diila gomme a thoma go phela mekgotheng a fela a kgopela dijo tšeo di lahlwago go tšwa lapeng leo la morwa ge go ketekwa.

9. O se ke wa amogela batho kamoka ka ga gago, goba wa dira bogwera le mang le mang. Kgetha batho ba maitshwaro a ma botse le bao ba hlompago Modimo. Latela mmolel-wana wo o rego: “ntaetše bagwera ba gago, gomme ke tla go botša gore o motho wa mohuta mang!”
10. Dira go re batho ba tsebe go re ngwako wa gago ga se lefelo la go bolelela mahlapa, metlae ya go hloka kelello, dilo tša go thulana le Bokriste, go tee le lesebo. Tseba gobane o tlo otlwa go dumelela ngwako wa gago go šomišetšwa go senya batho maina. Go kile gwa ba le monna yo a bego a rata go sepela a bolela bobbe bja batho ba bangwe

kae le kae mo a lego. Monna eo o feditše a gafa gomme a loma leleme la gagwe. Leleme le ile la bola la tšwa diboko le dintho, gomme monna eo a fetša a hlokofala ga bohloko.

Boroto

11. Se itlwaetše go rata dilo tša selefase wa hlwa o rekana le tšona. Kgotsofala ka tšeo o nago le tšona gomme o leke go di kaonafatša. Mahumo a malapa ga a balwe ka bontšhi bja dilo tša bona, eupša ka go kgwahla ga tšona. Go na le monna o mongwe wa seroto yo a bego a na le thoto e sego e ntšhi eupša a na le lethabo. Batho ba go ba le tsebo ba ile ba mmege ka maaka go kgoši ba re monna eo o utile mahumo a tšhelete ya godimo, gomme monna eo o ile swarwa a išwa tshekong. Kgoši e ile ya laela gore mahumo a gagwe a nyakišišwe, a balwe. Monna eo o hweditšwe a se ne molato. O boditše kgoro ya tsheko go re lehumo la gagwe o le dirile ka go šoma ka boroto, a dutla dikudumela ka tšhengwaneng ya gagwe e nyane.

12. O swanetše go šoma go ya ka maemo a gago bophelong. Motho wa go ithlompha ga a gane go šoma. Motho yo a ganago go šoma ke yo a sa ithlomphego goba e a senago lapa le ge e le ngwana. Bobodu bo hlola dilo tšohle tše mpe, e bile bo dira gore motho a fetše a rata bjala. Botagwa ke bobo bjo bogolo setšhabeng gomme ga bo ratege pele ga Modimo. Kathon, eo e bego e le mmuši wa motse wa Roma kgale, o ile a laela gore batho ba mo laetše diatla tša bona go bontšha boroto bja bona. O ile a laela gape gore bakgoma le bakgomana ba naga ba swanetše go sepela ba swere ditlabakelo tša bona tša go šoma ge ba le mekgotheng.
13. Kgwebo ga se ya lokela moya, le ge e le lehumo la gago. Eupša, ge go se na tsela engwe ya go iphediša, o ka tsena kgwebong. Eupša ge o le rragwebo, o swanetše go šoma ka botshepegi le ka toka. Rragwebo wa sehvirihwiri ga a ke a tšwelela mafelelong. Mahumo a go hwetšwa ka bomenetša le go jaletša batho a

fetša ka go nyamelela bjalo ka lehlwa ge le kwa letšatši.

Felong le lengwe go kile gwa ba le borrakgwebo ba babedi bao ba ilego ba palelwa ke go tšwelela kgwebong ya bona le ge ba be ba diriša bomenetša le mathaitshai. Ka letšatši le lengwe ke ge ba eya maipolelong moo ba ilego ba bolela ka moo ba jaletšago batho ka gona mo kgwebong ya bona. Mopriska eo a kwilego boipelelo bja bona o ile a ba eletša gore batlogele mekgwa ya bona e mebe. Ba ile ba mo theeletša, gomme go tloga ka tšatši leo, ka ditšhogofatšo tša Modimo, ba ile ba ba le tšwelopele e kgolo ka ngwaga o tee.

Modiro wa Lerato

14. Matšatši ao ka wona o sa kego wa direla ba bangwe selo se se botse tseba gore a ka se ngwalwe pukung ya bophelo. Go hlomphiwa le go ratwa ke batho go phala ke go boifiwa ke batho. O se ke wa tlogela mokgopedi a tloga ga gago o se wa mofa selo. Itlwaetše go thuša bahloki.

Monna e mongwe o be a tlwaetše go dira selo se sebotse matsatši ohle a dumela ge seo e le taelo ya Modimo. Ka tšatši le lengwe o ile a re mola a re o ja dijo tša mantšibua, a elelwa ge letšatši leo a saka a thuša motho. Ke ge a emelela ka yona nako eo a ya go tsoma motho yo a hlokago gore a tle a mo thuše. Ka morago ke ge a boela gae a tšwela pele le go ja.

15. Ke sebe go senya le go ngamela tše e lego tša gago. Ge o ngamela, diboko di tla ja mahumo a gago. Ge o senya o sa hlokomele se e lego sa gago, le sona se tla go timelela. Go kile gwa ba le monna wa mohumi eo a bego a hlokomela lapa la gagwe gape a thuša bahloki. O itše ge a huma go iša pele, a thoma go lebala go thuša bahloki, sa gagwe yaba go šoma kudu go atiša lehumo la gagwe. Monna yeo ke ge a swarwa ke leoto leo le ilego la phera ga kudu. O ile a sepela dingaka tše ntšhi a tsoma kalafi, gomme lehumo la gagwe la fokotšega. Ka le lengwe letšatši ke ge a etelwa ke lengeloi la Modimo la re go yena: “tseba go re bao ba ba kgoboketšago mahumo ba lebala go

thuša bahloki, bafetša ba tlelwa ke madimabe ao a dirago gore ba felelwe ke tšhelete ya bona ka tše dingwe.”

16. Motho ga a hloke go ba le bagwera ba bantšhi; eupša ikgethele mogwera o tee gare ga ba sekete. Batho bao ba sa ratego Modimo le wena ba ka se go rate. Dafida le Jonathane ba be ba ratana ka nnete; ba be ba na le monagano o tee, gomme ba ile ba thušana ka lerato go fihlela mafelelong a maphelo a bona. Diphapano tše nyane ga se tša ba aroganya, gomme mathata ao ba ilego ba lebana le wona a ile a tiiša segwera sa bona.

Takatšo ya Toka

17. O se ke wa dumela go boloka dilo tša bohodu ka ngwakong wa gago. Moya o Mokgetwa o re botša gore ngwako woo o bolokilego dilo tša go utswiwa o tla jewa ke mollo. Se itlwaetše go phela le mahodu; le wena ba tla go utswetša. Gape le wena o tla rwala sebe sa bona.

Go kile gwa ba le monna e mongwe wa go humišwa ke bohodu le bo menetša. Monna yo, o rile mola a babja a robetše malaong a gagwe, a bitša bangwadi ba tša go aba dithutu go re a dire lengwalo la go aba tša gagwe la mafelelo. O boditše bangwadi bao a re: “Ke tlogelela moya waka go diabolo.” Bana ba gagwe ba ile ba tšhoga go kwa seo ba mmošiša ge a le monaganong ga botse. Yena a araba are: “Ke phetše ga botse ga ke babje. Tlogelang bangwadi ba ngwale seo ke ba botšago sona. Le moya wa mosadi waka ke o tlogelela diabolo ka ge e le yena a ilego a nhlohleletša go jaletša le go utswetša batho. Le meoya ya lena bana baka ke e neela diabolo, ka ge dilo tšeo ke bego ke di utswa ke be ke le fepa ka tšona.” Ge a se na go realo, a nape a neela moya.

18. O se ke wa gana go lefela bašomi ba gago goba wa ba lefela ka morago ga nako yeo le kwanego ka yona. Seo ke sebe se segolo pele ga bodulo bja Modimo. O se ke wa nyatša goba wa

tshwenya badiidi. Dillo tša bona di tla go biletša bogale bja Modimo.

Re botšwa gore motseng wo mogolo wa Leuven go be go na le monna e mongwe wa mohumi. Mo polaseng ya gagwe go be go hirile mohlologadi o mongwe le bana ba gagwe ba bane. Monna eo o be a na le go ba tshwenya, a ba hlokiša khutšo, go fihla moo mohlologadi eo a lapa a kgopela Modimo a re: “Morena waka, ke kgopela o re thuše o re phološe maemong a rena a a boima!” Ka yona nako yeo ke ge monna yola a wela fase a ihwa.

Go tšhaba Modimo

19. Lehumo le legologolo leo lapa le ka bago le lona, ke go tšhaba le go hlompha Modimo. Lapa leo le hlomphago Modimo le tla hwetša ditšhegofatšo tše kgethwa mo lefaseng le kua legodimong. Dipolela tša bokgopo le maroga di phumola dilo tše botse tše di dirwago ke lapa. Ge go kgonega, e ya Sehlabelong se Kgethwa letšatši le lengwe le le lengwe. Ge o sa kgone go dira bjalo, gona eya

Sehlabelong ka Mošupologo go rapelela meoya e lego tetelong, ka Labohlano eya Sehlabelong go gopola mahloko le lehu la Morena, le ka Mokibelo go hlompha Mmago Rena wa Mahloko. Ge maloko a lapa kamoka a sa kgone go ya Sehlabelong se Sekgethwa matšatši kamoka, gona ba ka tšhentsšana gore o tee go ba babedi ba kgone go ya Sehlabelong go se nene ga tee ka letšatši. Ipolele dibe gomme o amogele Selalelo go se nene ga tee ka kgwedi. Ge o sa kgone go tšea karolo ka kerekeng Thapelong-kgolo ya go gopola meletlo e megolo le ya Mmago Rena, le ya Kgarebe e Kgethwa le Mokgethwa Josefa, gona dira dithapelo tšeo ka gae.

Ithute go itshwara ka thlompho ka dinako tšohle – ge o dutše le ge o sepela, ge o bapala le ge o patlame. Modimo le batho ka kakaretšo ga ba kgahlwe ke motho yeo a hlokago boithlompho. Ka letšatši la kahlolo re tlo makala go bona bontšhi bja meoya ya baswa yeo e timetšego ka ge batswadi ba bona ba ile ba palelwa go ba kgala ka maitshwaro

a bona a go nyamiša ge ba sa le mo lefaseng.

Re botšwa kanegelo ya mošimanyana o mongwe go tšwa nageng ya Fora, yo a bego a rata go dula a khupeditše mmele wa gagwe ka diaparo ka ge a o thlompha. Motho o mongwe o ile a mmotša gore ge a ka ahlolelwa go ya diheleng, o tšile go hlwa a ponapona. Mošimanyana yeo ile go kwa seo a lla o šoro ka ge a hloile maponapona. Mohlala wa mošimanyana wo, o swanetše go ba thuto go rena.

Kgotlelelo

20. Ineele Matleng a yo Godimodimo ge o lebane le mathata, diteko le malwetši. Modimo ga a na maatla feela ge a thabile. Modumedi yo mongwe o be a fela a re: "Dilo mo lefaseng di direga ka takatšo ya ka, ke ka lebaka la gore ke lakatša fela seo se kgahlago Modimo."

Ka letšatši le lengwe Mokgethwa Ambrose o ile a etela lapa le lengwe. Ge a le moo, o ile a botšwa gore lapa leo e sa le le agiwa ga sa ka la welwa ke malwetši, mathata le mahloko. Ge

a ekwa seo, Mokgethwa Ambrose o ile a re: “Ga re tšweng re sepele ka pela, lapa le, le tlo otlwa ka Maatla a yo Godimodimo.” O ile ge a se no tšwa, ngwako woo ke ge o phuhlama o bolaya bao ba lego ka gare ga wona. Tiragalo ye, ke thuto ya gore kotlo ke taetšo ya lerato la Modimo go rena. Ge re le mathateng, re swanetše go tšhabela go yena Modimo.

Dipuku tše di lokilego

21. Dipuku tša saense tša bahlokatumelo di gaša tsebo yeo e fošagetšego e bile di a lahletša. Go kgoboketša ka ngwakong dipuku tša bahlokatumelo, tša go roga tumelo le tša mahlapa, go swana le ge o uta mollo ka gare ga jwang bja go oma. Batswadi ba swanetše go reka le go kgobokeletša bana ba bona dipuku tša go lemoša le tša bohlale tšeo di tlogo oketša tsebo le boloki bja bana. Motswadi o swanetše go leka go tlatša dipuku tša mohuta wo, ka ga gagwe.

Go kile gwa ba le mookgopedi o mongwe yeo a bego a sa tsebe go

bala. Le ge go le bjalo, o be a reka dipuku ka tšhelete yeo a bego a e fiwa ge a kgopela mekgotheng. O be a kgopela batho ba ba tsebago go bala gore ba mmalele dipuku tšeo. Gomme motho yeo o ile a gola ka tsebo le ka bohlale, a ba mohlala go ba bantšhi.

Matšatši a Kgapeletšo

22. Ga go motho eo a swanetšego ke go kgotsofatšwa ke go ya Sehlabelong se Sekgethwa ka matšatši a kgapeletšo feela. Godimo ga go ya Sehlabelong, o swanetše go šomiša letšatši leo go theeletša dithero, go bala dipuku tša go loka le go dira mediro ya lerato go swana le go etela le go thuša balwetši, ga kudu bao e lego badiidi.

23. Hira feela batho bao ba tšhabago Modimo go šoma ga gago. O hlokomele gore o se ke wa hira bašomi ba bantšhi. Malapa a mantšhi a ile awa ka lebaka la badiri bao ba sego ba loka. Bahiri ba bašomi ba swanetše go thuša badiredi ba bona go gola ka semoya le ka go itshwara ga botse.

Mošomo wa letšatši wa ka mehla

24. Ithute go ya malaong le go tsoga ka nako e swanago ka mehla. Maloko a lapa a swanetše go latela lenaneo la nako le le latelago: Ba swanetše go tsoga ka iri ya boselela goba pele ga fao. Gomme o mongwe le o mongwe o swanetše go rapela dithapelo tša ka masa. Ka morago, kamoka bao ba kgonago ba swanetše go ya Sehlabelong se Sekgethwa. Ka iri ya seswai ke nako ya dijo tša ka masa. Ka iri ya lesomepedi ke nako ya dijo tša mosegare. Mantšibua ka morago ga thapelo ya Morongwa wa Morena, kamoka ba dira dithapelo bjalo ka lapa gomme tša latelwa ke go bolela le Modimo ka setu metsotso e masome a meraro ka seo se tšwago go dipuku tša go loka tšeo di badilwego.

Ge le rapela le se ke la tsenwa ganong ke eng kapa eng, ke ra le baeng bao ba fihlago mola le rapela. Tsebang gore Modimo o le lebeletše ge le dira kgetho. Go bohlokwa go hlompha thapelo ya lelapa. Go dira bjalo le tla be le bea mohlala o mo botse. Ge batho ba dira metlae ka

lena, le thabe, le e tšee bjalo ka tšhegofatšo. Ka morago ga dijo tša mantšibua, le ka lekola matswalo a lena ka thapelo pele le eya malaong.

Hlogo ya lapa e swanetše go kgonthišiša gore melawana ye, e a latelwa. E swanetše go balela ba lapa la gagwe melawana ye ka Sontaga se sengwe le se sengwe le ka letšatši la mathomo la kgwedi e engwe le engwe.

Karolo 2

KGODIŠO YA BANA

1. Batswadi, le swanetše go tseba go re mošomo wa lena o mogologolo ke kgodišo ya bana ba lena. Bana ke lehumo le bohlokwa leo Modimo Ramaatlakamoka a le beilego diatleng tša lena. Le swanetše go gopola gape gore bana ke meoya yeo Jesu Kriste a e beilego diatleng tša lena go e kgethwafatša ka madi a gagwe gore ba be badiredi ba gagwe le gore ka Letšatši la Kahlolo ba kgone go boela go yena. Ge o tee wa bana a ka timela molato e le wa motswadi, seo se ka thibela phologo ya motswadi eo! Origen, yeo e bego e le motsebi wa magwalo a makgethwa o mogolo, o kile a re, ge motswadi a ka lahlelwa diheleng ka letšatši la bofelo ka lebaka la dibe tša dibe tša ngwana wa gagwe, seo se bolela gore Modimo o bone motswadi eo molato ka kgodišo e mpe ya gagwe. Ge o tsoma gore bana ba gago ba phele le wena gomme ba go hlokomele ge o godile,

o swanetše go ba ruta maikarabelo bjalo ka Bakriste e sa le ba ba nyane. Ge ba sa boife le go rata Modimo ge ba sa gola, tseba go re ba ka se go hlomphe goba go go rata wena motswadi mola ba godile. Batswadi ba swanetše go gafela bana ba bona go Morena ba sa kgaotše. Ba swanetše go ba kgopelela dithapelo go Lapa le Lekgethwa, gomme le bona ba ba rapelela ka mehla. Modimo o amogela thapelo ya mmago ngwana e ke ke ya ngwana ka nnoši.

2. Ge bana ba ntše ba gola, ba rute go fela ba bitša maina a Jesu, Maria le Josefa ka thlomphe mo dithapelong tša bona. Botša bana gore ba itlwaetše seswantšho sa Lapa le Lekgethwa gomme ba laetše tlhompho. Ge ba thoma go bolela, o ba rute dithapelo tše kopana go swana le Tata Rena, Dumelea Maria, Morongwa wa Morena le tše dingwe. Go bohlokwa ka kudu go fepa meoya ya bona ka dijo tšeo di swanetšego mebele ya bona.

3. O se dumelele bana ba gago go itlwaetša go sepela-sepela ka ngwakong ba ponapona. O se ke wa bolela dipolelo tše di sego tša loka le go seba pele ga bana. O se ke wa nagana gore bana ga ba thlaologanye dilo tše mpe tše o di bolelago. Dinageng tša Sekriste bana ba banyane ga ba botšwe gore ngwana o belegwa ke mmagwe, ba botšwa gore o tšwa godimo ka nako ya pula goba ba re o hweditšwe ka sedibeng sa meetse.
4. Ka mabaka a hlompho, se dumelele bana gore ba robale phaphošing e tee le batswadi. Gape, o se dumelele bašimanyana le banenyana gore ba robale ka phaphošing e tee mmogo, ka ge diabololo a ka ba leka ka go ba ruta mekgwa a mebe.
5. O se ke wa dumelela bana ge ba sa le ba ba nyane gore batloge mahlong a ba bagolo ge ba bapala le bagwera. O se ke wa tshepa bašomi ba go hloka maitshwaro go dula le bana ka ge ba ka ba senya.

6. Ge nako e fihla, bana ba swanetše go tseno sekolo. Batswadi ba swanetše go itshwenya ka di thuto tša bana le go tseba gore bagwera ba bona ke ba mohuta mang kua sekolong. Sontaga se sengwe le se sengwe batswadi ba swanetše go lekola dipuku tša sekolo tša bana go kgonthišiša ge ba na le tšwelopele.
7. O se ke wa dumelela bana go robala malapeng a meloko goba a batho ba bangwe, ka gobane ba ka tloga ga gago e le bana ba go swana le mangeloi, ba boa ba fetogile bodiabolo.
8. Ge bana ba swara ngwaga wa bošupa, thoma go ba ruta ka botlalo ka tša maipolelo. Ba rute gape go hlompha Mme Maria o Mokgethwa.
9. Go tiiša seatla ga kudu goba go lepeletša bana ga se gwa swanela, ke sebe. Go ba laetša lerato ga kudu go ba dira go re ba ikgantšhe, mola go tiiša seatla ga kudu go ba dira gore ba sehlwe ba tshepa motho, ba hloke dihlong, gomme ba se hlwe ba kgona go ba le bohlae. Pele o thoma

go kgala bana, ba botše gore molato wa bona ke eng, gomme kgalo e ka ba go ba fokoletša dijo le go ba dira gore ba khuname ka nako le nako. Go roga bana ka mahlapa ge o ba kgala ga go thuše. Ge o dira bjalo o ba ruta go re le bona ba dire bana ba bangwe ka mokgwa woo. Mme o swanetše go fa bana mohlala ka go godiša le go hlompha monna wa gagwe; le tate o swanetše go ruta bana mohlala o mobotse ka go rata le go godiša mosadi wa gagwe. Ge batswadi ba sa ratane le go hlomphana, le bana ba bona ba ka se ba hlomphe.

10. O se ke wa ruta bana go bolela maaka le go phela ka mathaithai o ba botša mafela a gore ke ka moo lefase le lego ka gona. Ge ba dira diphošo, ba kgaleme o ba bontšhe tsela ya maleba. Ruta bana go hlompha nnete le toka ka nako tšohle.
11. Kgonthišiša gore bana kamoka ba ka lapeng ka iri ya boselela mantšibua ge tshipi ya Morongwa wa Morena e letšwa. Ba rute go atla diatla tša

batho ba bagolo le batswadi ge ba se no fetša dithapelo tša lelapa.

Ge bana ba swara ngwaga wa bo lesome-pedi, batswadi ba swanetše go hlokomela kudu kago le tšwetšopelo ya bona. Ba swanetše go rutwa mediro yeo e ba swanetšego go na le gore ba no hlwa ba sepela menyanya le meletlo. Go dumelela basetsana go re ba apare tša go tšhepa ga kudu ge ba eya menyanyeng, le go re ba be makgetla, ke mokgwa wa go se loke wo o bopilwego diheleng.

12. Go apeša basetsana ka diaparo le dikgabišo tša go bitša mašeleng a mantšhi ao a lego godimo ga seemo sa gago, ga se mokgwa o mobotse. Mokgwa o bjalo o bjala bobbe ka pelong moo motho a fetšago a e ya tahlegong. Bokgabo bjo kgahlišago go mosetsana ke ge a na le hlompho, bodumedi, boikokobetšo le ka moo a laolago mahlo a gagwe ka gona ge a lebelela batho.
13. Batswadi ba se ke ba fapana ka lebaka le dintwa tša bana. Batswadi

baob ba sa kgonego go bona diphošo
tša bana ba bona ba laetša go se gole
menaganong ya bona ka nnoši.

14. Ge bana ba tsene bogolong ba
swanetše go fiwa tokologo ya go
ikgethela seo ba tsomago go se dira
goba go ba sona bophelong. Ke ka
gobane ke Modimo yo a tsebago seo
se swanetšego o mongwe le o
mongwe, gomme ngwana o
mongwe le o mongwe o swanetše go
tšea maikarabelo a bokamoso bja
gagwe, e seng batswadi. Dihele di
tletše ka batswadi le bana baob ba
dirilego phošo ka taba ye.
Bašimanyana ba swanetše go tseba
maikemišetšo a bona ge ba le gare ga
mengwaga e lesometshela le
lesomeseswai. Basetsana bona ge be
le gare ga mengwaga e lesomenne le
lesometshela. Ge batswadi ba tsoma
go nyadiša bana ba bona, ba
swanetše go tlogela bana go
ikgethela molekani ka nnoši.
Gomme bana ba swanetše go
eletšwa gore ba nyale batho baob ba
nago le botho le hlompho, ba se
lelekiše maemo le mahumo. Ge ba sa
dire bjalo, bana go tee le batswadi ba

tlile go phela ka masetlapelo le go hloka lethabo.

15. Ge bana ba šetše ba godile, le ge ba bontšha bokgone le bohlafe, batswadi ba se ke ba ba neela maatla go fetiša. Ba se ba dumelele go ba baetapele ba lapa la gago. Go na le batswadi ba bantšhi bao ba dirago phošo ye.
16. Batswadi, pele ba hlokofala, ba swanetše go leka go nyadiša bana ba bona. Batswadi ba swanetše go abela bana thoto ya bona ge ba sa phela le menagano ya bona ge e sa šoma ga botse. Ge batswadi ba sa dire bjalo, bana ba ka šala ba fapana ba lwela thoto, gomme batswadi ba tlile go rwešwa molato ka taba yeo.

Ke fetša ka gore lena bana le swanetše go hlomphe batswadi ba lena go ya ka molao wa Modimo, gomme le se ke la ba rweša morwalo ka maitshwaro a lena, la ba kweša bohloko ba pelo. Tsebang gore go se hlomphe molao wa bone go tliša madimabe le thogako ka morago ga

lehu ge o tloga bophelong bja mo lefaseng.

Nageng engwe ya bahlokatumelo kua Japan, go be go na le mosadi e mongwe yo a bego a na le bana ba bararo. Bana ba, ba be ba sa kgone go hlokomela mmago bona ka lebaka la bodiidi. Mo nageng yeo go be go na le molao wo o rego mahodu a swanetšo go bolawa ka go fegwa ka thapo ge a ka swarwa, le gore ge motho a swere lehodu, o swanetše go le iša go ba mmušo gomme o tlo lefewa. Bana bao ba mosadi wa modiidi ba ile ba dira maano a go hwetša tšhelete yeo, gore ba kgone go fepa mmabona. O mongwe wa bona o ile a utswa gomme bana babo ba ile ba moswara ba mo iša go ba mmušo. O ile a ahlolelwa lehu gomme bana babo ba fiwa moputso wa go ba leboga ka ge baswere lehodu. Bana babo moswariwa ba ile ba ya kua kgolegong go mo laela pele a bolawa. Ba ile ba mo gokara ka lerato ba mo leboga ka go ineela ga gagwe. Mohlokomedi wa kgolego o ile a ba bona gomme a makala go re

go tla bjang batho bao ba laetša
lerato go sekebeka seo.
Mohlokamedi o ile a botša kgoši seo
a se bonego. Kgoši e ile ya ba botšiša
gore taba ya bona ke eng. Masogana
ao a ile a mo laodišetša taba kamoka,
ka moo mmago bona ahlakago ka
gona, le maano a bona a go mo
direla tšhelete ka gore e mongwe wa
bona a utswa go re ba mo swariše ba
kgone go lefiwa. Kgoši e ile ya
kgwathwa pelo ke taba ya bona. E
ile ya laela gore yola a swerwego a
lokollwe gomme a laela bahlanka ba
gagwe gore mmago bana bao a
hlokomelwe ke mmušo go fihlela ge
a hlokofala.

Bana baka, taodišo ye, le se tloge le e
lebetše bophelo bja lena kamoka!

Moprsta Kuriakose Elias wa Lelapa le
Lekgethwa la Bogolo bja Mannanam le
di Monastereng tše dingwe tša TOCD

13 February 1868

HISTORI E KOPANA YA BOPHELO BJA MOKGETHWA KURIAKOSE ELIAS CHAVARA

Mokgethwa Kuriakose Elias Chavara o belegwe ka di 10 February 1805 motsaneng o monyane wa Kainakary, tikologong ya Alleppey, kua Travancore. Ge a se no fetša sekolo sa mphato wa ka fase, o ile a tsena seminaring ya Pallipuram yeo e bego e le karolo ya kereke ya Maria o Mokgethwa, toropong ya Chertala. Malpan (Mopropesara wa dithuto tša mahlale a bodumedi) wa gagwe gona moo e be e le Moprista Thomas Palackal. O ile a tlotšwa go ba motiakone wa maemo a fase ka ngwaga wa 1827, gomme a tlotšwa go ba motiakone wa botlalo ka 1828. Ka di 29 November 1829, o ile a tlotšwa go ba moprista kerekeng ya Andrew yo Mokgethwa, toropong ya Arthunkal. Go tloga mola e sa le e monyane, Kuriakose o ile a rutwa go bitša leina la 'Jesu' mo thapelong ga ntšhintšhi. Ka go realo, o ile a duma go phela bophelo bja go ineela go Jesu le Kereke.

Ge a se na go tlotšwa bjalo ka moprista, o ile a kopana le Moprista Thomas Palackal le Moprista Thomas Porukara, bao e bego e le dimalpan tša gagwe (baprofesara ba gagwe ba dithuto tša mahlale a bodumedi), gomme ga mmogo le bona ba ile ba dira motheo wa mokgahlo wa tša moya motseng wa Mannanam. Buti yo a hlomphegago Jacob Kanianthara, yo a bego a kwana le tša bona, o ile a ineela mokgahlong woo o bego o rata bophelo bja go ikgetholla bathong le dilong tša lefase. Banna bao ba ile ba aga ngwako wa go dula batho ba mokgahlo wa bona motseng wa Mannanam ka ngwaga wa 1831, gomme ba bitša ngwako woo ba re ke, '*Beth Rauma*' (ngwako wa thabaneng). *Beth Rauma* e thomile e le lefelo la go nyatšega gomme e ile ya gola ya ba legae la sehlopha sa baprista ba mokgahlo wa bodumedi bao ba ilego ba tsebja ka la Badiredi ba Mme Maria yo a Tlotlegago. Mokgatlo wo wa baprista wa bodumedi wa Mannanam o ile wa hloma motheo wa mokgatlo wa Bakhamelaete ba Mme Maria yo a tlotlegago (Carmelites of Mary Immaculate, CMI). Moprista Thomas Palackal o hlokošetše ka ngwaga

wa 1841, gomme Moprsta Thomas Porukara a hlokofala ka 1846.

Ka morago ga lehu la dimalpan tša gagwe, Moprsta Kuriakose o filwe maikarabelo a go hlokomela mokgahlo wo o mofsa go fihlela le yena ge a tloga mo lefaseng ka ngwaga wa 1861. Mopišopo Mogolo Bernardinose, wa Selete-Pišopo se Segolo sa Verapoly, o beile Moprsta Kuriakose goba Molaodi-Mogolo wa MaKatolika a Syria. Mo maemong ao, o ile a lwantšha thubego ya kereke yeo e ilego ya tshwenya botee bja Kereke ya Malabar. Bothata bjoo bo be bo tlišitšwe ke Mopišopo Rocos.

Go tloga ka 1831, Moprsta Kuruiakose o ile a ineela medirong e mentšhi ya semoya le ya go thuša bao ba hlokago. O thomile sekolo sa leleme la Sanskrit e le ge a tswetša pele tša thuto tikologong yeo. O ile a thoma kgatišo ya dipuku ya mathomo motseng wa Kerala, a mphsafatša Mokgwa wa Tshepedišo ga Tirelo (Order of the Liturgy), a thuša go godiša maatlagogedi a dithero tša Sontaga le di retrithi (retreats) tša selemo mo dipherišing e le maitapišo a go tsošetša tša semoya mo gare ga batho. Ka ngwaga wa 1866 o ile a hloma

mokgatlo wa mathomo wa sedumedi wa basadi ba ma India Phuthego ya Bomme ba Khamele (Congregation of Mother of Carmel, CMC).

Mokgethwa Kuriakose o feditše mengwaga ye šupago ya mafelelo ya bophelo bja gagwe motseng wa Koonammavu kua Kerala, moo a tlogilego mo lefaseng ka di 3 January 1871, gomme a bolokwa Kerekeng ya Mokgethwa Philomena, gona Koonammavu. Ka morago, ka di 24 May 1889, mašaledi a gagwe a ile a tšeiwa moo Koonammavu a išwa Kerekaneng ya Josefa yo Mokgethwa kua Mannanam, e lego mošate wa mokgahlo wa CMI.

Mokgethwa Kuriakose Elias o be a tsebega kudu ka bophelo bja gagwe bja go ineela gomme le lehono o sa le mohlala wa maitshwaro a Sekriste le khomotšo ya ba bantšhi mathateng le mahlokong a bona. Batho ba bantšhi ba hweditše dimpho tša kgaugelo ka go kgopela dithapelo tša gagwe. Mokgethwa Alphonsa, yeo e lego mokgethwa wa mathomo wa India, o ile a kgopela dithapelo go Mokgethwa Kuriakose, gomme a fodišwa ka yona nako yeo. Mokgethwa wo, o ile a hlatsela phodišo

ya gagwe ka lengwalo leo a le ngwadilego ka seatla sa gagwe.

Leeto la go kgethwafatša Moprista Kuriakose Elias Chavara le thomile ka 1956. Ka di 8 February 1986 a beiwa mošegofatšwa (beatified) ke Mopapa John Paul II go la Kottayam kua Kerala.

Phodišo ya mohlolo ya maoto a go golofala a Josefa Pennaparampil wa Calicut, Kerala, e ile ya direga ka dithapelo tša Mokgethwa Kuriakose gomme seo se ile sa dira gore Moprista Kuriakose a beiwe mošegofatšwa. Phodišo ya mohlolo ya mahlo a go tsheregana a Maria Jose Kottarathil wa Pala kua Kerala e ile ya amogelwa ke Mokgahlo wa Ditirelo tša Bakgethwa kua Vatican bjalo ka tiro e kgethwa yeo e tlilego ka dithapelo tša Mošegofatšwa Kuriakose, gomme ka seo ba dumela gore a fiwe maemo bjalo ka mokgethwa. Ka di 18 March 2014, Mopapa Francis o ile a saena Lengwalokgolo, ka lona a fa tumelelo gore Mošegofatšwa Kuriakose Elias Chavara a amogelwe bjalo ka Mokgethwa.

Ka di 23 November 2014, Kuriakose Elias Chavara o ile a kgethwafatšwa ke

Mopapa Francis kua Roma. Lebitla la moo mašaledi a a Mokgethwa Kuriakose a beilwego gona le pele ga aletare e kgolo ya Kerekana ya Monasteri ya Josefa o Mokgethwa kua Mannanam.

THAPELO YA MALAPA GO MOKGETHWA KURIAKOSE ELIAS CHAVARA

Modimo wa rena, re a go leboga ka go re
nea Mokgethwa Kuriakose bjalo ka mohlo-
komedi wa malapa. Tumišo e be go Tate,
le go Morwa le go Moya o Mokgethwa.

Kuriakose yo Mokgethwa, wena o
hlompago Lapa le Lekgethwa ka
botlalo, re rapelele gore khutšo, lerato,
botee le katlego di dule malapeng a rena.
Re thuše gore re gole tumelong le gore
boineelo le thlomphe ya rena go
Modimo e ate. Re fe maatla a gore re
fentye mathata a bophelo le mogau wa
gore re leboge Modimo mabakeng
kamoka. Re rute go nyaka feela thato ya
Modimo le go tshephela Mogaung wa
Lerato wa Gagwe. Atiša thato ya mmušo
wa Modimo go rena gomme o lokele
takatšo ya go phelela go godiša Modimo.
Dira gore dipiletšo tša Boprista le
boineelo go bophelo bjo bokgethwa di
oketšege malapeng a rena. Re tshepela
go dithapelo tša gago tše maatla tšeo di
sa felego, gomme re kgopela gore ka
nako ye o re rapelele gore... *(ka setu*

*kgopela seo o nyakago go thušwa ka sona) ka
mogau wa Abba (Tate), ka Jesu Kriste
Morena wa rena. Amen.*

Rapela: Tata Rena ga tee, Dumela Maria ga tee, Tumišo ga tee.

**DITIRAGALO TŠE BOHLOKWA
BOPHELONG BJA
MOKGETHWA KURIAKOSE
ELIAS CHAVARA**

- 10-02-1805 O belegwa Kainakary, Kerala
18-02-1805 O kolobetšwa Kerekeng ya
Pherishi ya Chennamkary
08-09-1805 O neelwa bjalo ka modiredi
wa Maria Kgarebe
Mošegofatšwa Kerekeng ya
Vechoor
1810 O thoma sekolo kua
Kainakary
1818 O thoma dithuto seminareng
ya pherishi ya Pallipuram
29-11-1829 O tlotšwa bjalo ka Moprsta
Kerekeng ya Arthunkal
11-05-1831 A šomišana le Moprsta
Thomas Palackal le Moprsta
Thomas Porukara, o ile a
thoma mokgahlo wa tša
tumelo wa mathomo wa
maIndia wa banna wo o
bitšwago Carmelites of Mary
Immaculate (CMI)

- 1831 O tsošeletša lerato la dithero tša di Sontaga gomme o thoma di Rethirithi (retreats) tša Baprista le badumedi ba Kereke ya Kerala
- 1833 O hloma Seminari ya mathomo ya Tlwaelo ya Syro-Malabar felong la Mannanam
- 1838 O thoma thapelo ya “Tsela ya Sefapano” kua Mannanam
- 16-02-1844 O dirwa Malepane (morutiši wa dithuto tše kgethwa) le molekodi wa dithuto tša baithutela boprista. O fiwa gape le boikarabelo bja go ntšha mangwalo ao a dumelelago baprista bao ba bafsa go theetša maipolelo le go rera ka Kerekeng
- 03-07-1846 O hloma Kgatišo ya dipuku gomme o thoma le go tšweletša tšona dipuku Kerekeng ya Syro-Malabar lefelong la Mannanam
- 1846 O hloma Sekolo seKatolika sa leleme la Sanskrit gona Mannanam

- 1853 O thoma Boithutela
Bodumedi (Catechumenate)
ba mathomo ba Syro-Malabar
gona Mannanam
- 08-12-1855 O ikana bjalo ka moprista wa
mathomo go ineela bjalo ka
leloko la mokgahlo wa
bodumedi Kerekeng ya India
- 1856-1857 O ngwala dipapadi-kanegelo
(Dipapadi Tša Badiši) tše
lesome ka matswalo a Jesu
Kriste
- 27-07-1861 OCD e ile ya amogelwa bjalo
ka Mokgatlo wa Third Order
of Carmelites Discalced
- 08-06-1861 O beiwa maemong a goba
Molaodi-Mogolo (Vicar
General) wa Mathomo
Kerekeng ya Syro-Malabar go
latela nako ya Batiakone ba
Bagolo
- 1861 O lwela polokego le botee bja
Kereke ya Syro-Malabar
kgahlanong le Mopišopo
Roccas yeo a bego a thuba
Kereke
- 1862 O ngwala sereto-kanego sa
mathomo ka leleme la

Malayalam seo se bitšwago
Anasthasiayude Rakthasakshyam.
Sereto seo e be e le sa go
hlohleletša gomme sebolela
ka mohwela-tumelo

- 1862-1869 O rulaganya Ofisi ye
Kgethwa ya Baprista, o
beakanya e bile o hlama
Melawana ya tshepidišo
Lenaneo la Tirelo,
Šupamabaka ya Lenaneo la
Tshepidišo ya Tirelo, Ofisi ya
Bahu, Ofisi e Nyane ya Mme
o Mokgethwa le tše dingwe.
Kamoka tše, o di dirile kua
Kerekeng ya Malabar
- 1864 O thomile 'Tlhompfo ya
Kgarebe Maria ka Kgwedi ya
May' kua Mannanam
- 1864 O tlile le monagano wa
'Sekolo go Kereke engwe le
engwe' (*Pallikkudam*)
Kerekeng ya Syro-Malabar
moo a bego a le Molaodi
Mogolo
- 13-02-1866 O hlomela basadi ba India
Mokgatlo wa Sedumedi wo o
bitšwago Congregation of
Mother Carmel (CMC) kua

Koonammavu a thušana le
Moprsta Leopold OCD yo e
bego e le Mogaša Tumelo wa
naga ya Italy

15-02-1866 O thoma Di iri tše masome a
mane tša Thlompfo ya
Yukariste motsaneng wa
Kerala kua Koonammavu

02-01-1868 O hloma sekolo le ngwako
wa go dula tša basetsana
motsaneng wa Kerala kua
Koonammavu a thušana le
Moprsta Leopold OCD

13-02-1868 O ngwala pukwana ya go
ruta ya mathomo e bitšwago,
*Testamente ya Tate wa go ba le
Lerato, Orul Nalla Appante
Chavarul*, a e ngwalela
malapa a Bakriste. E be e le
puku ya mohuta wa yona ya
mathomo mo Kerekeng

1869 O hloma mokgatlo wa
mathomo wa go dira mešomo
ya go thuša bahloki lefelong
la Kainakary. Wona o be o
bitšwa 'Confraternity of St
Joseph for Happy Death'

- 1869 Kua Kainakary o hlomile
lefelu la go dula bahloki,
Upavisala, go thuša balwetši,
batšofadi le bao ba dilago go
fetišiša
- 1869 O hlohleletša mokgatlo wa
Makatolika wa poelano
- 03-01-1871 O ile a dira seo se bitšwago,
'go Robala go Morena '
Monastereng ya Mokgethwa
Philomena kua Koonammavu
- 04-05-1889 Mašaledi, goba mmele wa
gagwe, o bolokwa lefsa
Monastereng ya Mokgethwa
Joseph kua Mannanam moo
go lego Ntlokgolo ya
Mokgatlo wa CMI
- 21-12-1936 Lenaneo la go mo
kgethwafatša le thoma
maemong a mokgatlo wa
sedumedi
- 09-12-1955 Lenaneo la go mo
kgethwafatša le dumelelwa
semmušo go re le ka thoma

- 03-01-1958 Lenaneo la kgethwafatšo ya gagwe le thomiwa maemong a sedika ka go re a bitšwe 'Mohlanka wa Morena'
- 07-04-1984 Mopapa John Paul II, motseng wa Roma, o ile a mo fa maemo a 'Venerable', ke gore: yoo a hlomphegago ga kudu ka baka la bohlae bja gagwe bjo bogolo le maitshwaro a ma botse
- 08-02-1986 O beiwa Mošegofatšwa kua Kottayam, Kerala, ke Mopapa John Paul II
- 20-12-1987 Mmušo wa India o ile wa dira setempe sa go romela mangwalo sa seswantšho sa gagwe e le ge mmušo o laetša go hlompha maineelo a Chavara yo Mokgethwa go thušeng bahloki
- 04-05-2006 Seswantšho se segolo sa Chavara yo Mokgethwa se bulwa kua holong ya Literary Academy ya Thissur ke Mmušo wa Kerala bjalo ka thlompho ya ge Mokgethwa a šomile kudu go thlabolla tša

dingwadiwa kua Malayalam

19-10-2014 Kgatišo ya di Eclogues ka
Kerala Sahithya Academy

23-11-2014 Kgethwafatšo ya Mokgethwa
Kuriakose Elias Chavara kua
Vatican ke Mopapa Francis

Ge o nyaka tshedimošo ka botlalo:

Chavara Central Secretariat

CMI Prior General's House

Chavara Hills, Kakkanad, Post Box 3105

Kochi 682 030 Kerala, India

Phone: +91 484 2881802

www.chavaralibrary.in

TESTAMENTE YA NTATE WA LERATO

Mokgethwa Kuriakose Eliase Chavara

Testamente ya Ntate wa Lerato (Oru Nalla Appante Chavarul) ke tokomane ya kgwegwe ya ditaodišo tsa bophelo tšeo Mokgethwa Kuriakose Elias Chavara a ilego a efa ka ngwaga wa 1868 go beya motheo wa go kgwahla go bophelo bja lelapa bja bana ba Modimo.

“Testamente ya Ntate wa Lerato, keletso go tšwa go Rakgolo tumelong, Mokgethwa Kuriakose Elias Chavara, ke e bohlokwa kudu mo go tsošološeng malapa le kgodišong ya bana.”

Mar George Cardinal Alencherry
Mopišopo o Mogolo

“Testamente ya Ntate wa Lerato, e re fa lenaneo la tsošološo le hlokomelo ya malapa a badumedi. Thuto e bjalo ya seriti e bile e kgonagalago ke tšhupatsela mo tsošološong ya malapa, le ge e ngwadilwe kgalekgale (2nd half of the 19th Century) e sa ntše e na le mohola mo setšhabeng sa lehono...”

Moprista Paul Achandy CMI
Prior General

“Mokgethwa Kuriakose Eliase Chavara, yo a ilego a ba ketapele mo tsošološong ya malapa ka lenaneo la go fa basadi matla, o tšwela pele go re hlahla ka mokgwa wa Boporofeta ka Chavarul ya gagwe, ka molao wa maitshwaro le hlokomelo mo kgodišong ya bana.”

Mother Sibi CMC
Molaodi o Mogolo

Chavara Central Secretariat

Chavara Hills, Kakkanad, Post Box 3105
Kochi 682 030 Kerala, India